

» tua suffoderunt, et ego relictus sum solus, et quærun-
 » animam meam. Sed quid dicit illi responsum divinum?
 » Reliqui mihi septem millia virorum, qui non curvave-
 » runt genu ante Baal. Sic ergo et in hoc tempore reliquæ
 » per electionem gratiæ factæ sunt. Si autem gratia jam
 » non ex operibus, alioquin gratia jam non est gratia.
 » Deinde vide quid adjungat: Quid ergo? inquit, quod
 » quærebat Israël, hoc non est consecutus; electio autem
 » consecuta est¹. Sed superius respice qualis electio, ubi
 » ait: Reliquiæ per electionem gratiæ factæ sunt: si au-
 » tem gratia, jam non ex operibus. Et hoc refert ad illud,
 » unde disputatio ista profecta est: Cum enim nondum
 » nati essent, neque aliquid egissent boni aut mali, ut se-
 » cundum electionem propositum Dei maneret; non ex
 » operibus². » Hæc est electio gratiæ, non ex operibus,
 qua fiunt vasa in honorem, ut bona opera faciant; quia
 bona opera subsequuntur gratiam, non præcedunt; quo-
 niam gratia Dei facit ut ea faciamus; nec constituamus
 justitiam nostram, sed Dei justitia sit in nobis, id est, quam
 donat Deus nobis. Cæteri vero excæcati sunt: hoc est ju-
 dicio, quo fiunt vasa in contumeliam; ex quo judicio
 dictum est, « Esäu autem odio habui³. » Ex quo judicio
 dictum est etiam Pharaoni, Ad hoc te excitavi. Unde ap-
 paret vos sic intelligentes, vel potius non intelligentes
 Apostolum, ex operibus contra gratiam velle gloriari, et
 vestram justitiam volentes constituere, justitiæ Dei non esse
 subjectos. Nos vero Deum quidem parvulorum opificem
 prædicamus; sed ex eadem massa medium locum vasis, ubi
 nec in honorem fiant, nec in contumeliam, quem non dedit
 Apostolus, non damus; quod vos faciendo evaderetis ju-
 dicio Dei, si eum tantummodo Manichæorum, et non
 omnium hæreticorum damnatorem demonstrare possetis.

¹ Rom. xi, 1-7. — ² Id. ix, 11. — ³ Id. xi, 7.

LIBER II.

Refellitur liber Juliani ad Florum secundus, qui de illis est Apostoli verbis, Rom. 5. Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, et per peccatum mors, et ita in omnes homines etc. Julianum hic rejecto catholico sensu, (secundum quem Augustinus in libro 2. de Nuptiis et Concupiscentia cap. 27. ea verba de Adæ peccato generatione in omnes ipsius posteros transmissio exposuit:) frustra laborare, ut secundum Pelagianam hæresim de exemplo peccati, non in omnes posteros, sed in peccantes tantum imitatione transeuntis, intelligantur.

I. JULIANUS. Commode nobiscum ageretur. si aut apud eruditos judices negotium veritatis tueri daretur facultas; aut quia hoc interim negatur, vel nullo imperitorum obverberaremur tumultu.

AUGUSTINUS. Tales certe eruditos judices quæris, qui nisi fuerint exculti et ornati liberalibus disciplinis, neque ignoraverint quid senserint etiam hujus mundi philosophi, de tuis dictis judicare non possint. Talis hic erat Ambrosius, quem judicem si non refugis, dubitare non debes, justissime te esse damnatum. Ille enim dixit, Omnes homines sub peccato nascimur, quorum ipse ortus in

vitio est : ut his verbis suis¹, Christum Salvatorem, hoc est, Jesum ostenderet parvulis necessarium : cui tu cum contradicis, fatendum tibi est, ita te habere velle iudices eruditos, ut nolis habere iudices catholicos Christianos.

II. JULIANUS. « Et quia obtollendi in Ecclesiarum salutem trophæi damna perpetimur, quod bonæ causæ prudentia cognitorum miris erat delatura suffragiis; vel nihil aliud ad contumelias nostras vulgi valeret assensio. De his ergo, quas dixi, hominum partibus una nobis prodesset, altera nihil noceret, si aut illa potestatem obtineret, aut ista verecundiam. Verum quia rerum est magna confusio, et stolidorum maxima multitudo; eripiuntur Ecclesiæ gubernacula rationis, ut erecto cornu velificet dogma popolare.

AUGUSTINUS. Si hoc quod asserimus, dogma popolare est : non est ergo dogma Manichæorum hoc, quod in populis christianis mente perdita oppugnas. Manichæorum quippe dementiam in paucis merito contemnis : sed habes et tuam, qua nomine Manichæorum, eos populos quos iudices refugis, reddere nobis conaris infestis; quasi possint populi tua loquacitate decepti Manichæum dicere Ambrosium, Manichæum dicere Cyprianum, qui propter salutem etiam parvulo docuerunt esse originale peccatum. Tales autem populos non fecit, sed invenit Ambrosius; non fecit, sed invenit etiam ipse Cyprianus : tales populos in Ecclesia invenit etiam pater tuus, quando baptizatus es, ut dicitur, parvulus : tales postremo populos catholicos invenistis et vos. Compescite vos, fatemur dogma nostrum esse popolare : quia populus ejus sumus, qui propterea est appellatus Jesus, quia salvum facit populum suum a peccatis eorum² : a quo populo cum separare parvulos vultis, vos ipsos potius separatis.

¹ Ambros. lib. 1 de Penitentia. — ² Matth. 1, 21.

III. JULIANUS. « Ita cum prudentibus parum licet, vilius autem quodlibet etiam licet; seditio de decreto exclusæ est de Ecclesiis censura virtutum : nobisque hoc apud homines vulgi officit, quod accessio erroris esse renuimus; vulgi, inquam, qui sententiæ meritum de prosperitatibus ponderans, eam veriore æstimat, quam pluribus placere conspexerit. »

AUGUSTINUS. Numquid Manichæus pluribus placet? nonne sicut parricidæ, et pauci, et pessimi sunt? Nolite ergo de paucitate gloriari: et quod est vanius, dicere quod pluribus placeat dogma nostrum, et objicere nobis detestabilium dogma paucorum.

IV. JULIANUS. « Quodque ait in Epicurum Tullius, manifesto argumento non dici illa subtiliter, quod cujusmodi homines passim sibi ea profitentur placere. Id isti, sicut omnia, more perverso, ad sapientiæ putant testimonium pertinere.

AUGUSTINUS. Sed Tullium vicit atque convicit in hac sententia ille qui dicit, « Laudate Dominum omnes gentes, laudate eum omnes populi¹. » Quos tu quæris non veraciter docere, sed subtiliter fallere aliquos eorum, et vestræ addere paucitati, subtilitatem paucorum philosophorum sæcularium prædicando, et nos reprehendendo quod non dicantur nostra subtiliter, et ideo cujusmodi homines passim sibi ea profiteantur placere. Me tamen aliquoties dixisti, nihil magis agere² quam ut non intelligar : quomodo ergo id quod defendo, multitudini placeat, nisi quia multitudo ista catholica est, cui merito vestra hæresis displicet?

V. JULIANUS. « Delectat enim prorsus subantes animas, infamare quidquid unquam et usquam sanctorum fuit, ne clarorum operum castigentur exemplis. »

¹ Psal. cvi, 1. — ² Vide lib. 1 de Nuptiis, cap. 19.

AUGUSTINUS. Subantes ergo animæ post te potius currunt, qui libidinem laudas : nam castæ animæ vituperando arguunt, quod expugnando laudantur.

VI. JULIANUS. « Delectat prorsus et penitus afficit, caesari imbecillitatem naturæ, dicere carnem congenitis obnoxiam esse peccatis, nec in voluntate hominis emendationis effectum locare, sed studiorum crimina officia vocare membrorum : catholicam hanc fidem esse, ut liberum confiteatur arbitrium, sed per quod homo malum facere cogatur, bonum velle non possit. »

AUGUSTINUS. Quid nobis irascaris, qui emendationis effectum tanto certius appetimus, quanto fidelius eum a Domino petimus ? Frustra inflatam linguam voce superbiēte dilatas : nolumus prorsus, nolumus eis annumerari qui confidunt in virtute sua ¹. Anima nostra Deo sitit, cui dicit : « Diligam te, Domine, virtus mea ². » Potest enim homo bonum velle ; sed præparatur voluntas a Domino ³ : in malum vero libens vergit vitiosa, propter quod est sananda natura.

VII. JULIANUS. « Vanos vero hominum hæreticosque sermones, qui asserant Deum justum ad bonum opus liberum hominem condidisse, et esse in uniuscujusque potestate recedere a malo, ac studiis splendere virtutis, ut his qui flagitia in necessitatem carnis refundunt, sollicitudinum et timorum aculeus infigatur. »

AUGUSTINUS. Non dicimus hominum vanos hæreticosque sermones, qui asserunt Deum justum ad bonum opus liberum hominem condidisse. Talem quippe Adam condidit in quo fuimus omnes : sed peccando perdidit se, et omnes in se. Unde nunc non est in potestate filiorum hominis a malo liberari, nisi gratia Dei det potestatem filios Dei fieri ⁴. Propter hoc, non his qui flagitia, sicut

¹ Psal. XLVIII, 7. — ² Id. XVII, 2. — ³ Prov. VIII, juxta LXX. — ⁴ Joan. I, 1.

dicis, in necessitatem carnis refundunt ; sed his qui ut in tentationes flagitiorum non inferantur, preces Deo fundunt, figitur aculeus sollicitudinis et timoris, ne consentiant superbissimis et Deo ingrattissimis disputationibus vestris.

VIII. JULIANUS. « Postremo in Ecclesiis quæ magnum honorem et magnum populum possideant, prædicari tantam vim esse peccati, ut ante membrorum formam, ante initium adventumque animæ, jactis seminibus supervolans, in secretum matris invadat, et reos faciat nascituros, ortuque ipso antiquior expectet culpa substantiam ; quæ lex peccati habitans deinceps in membris, captivum hominem cogat servire criminibus, non castigatione in turpitudinibus, sed misericordia digniorem : quandoquidem quod nos vitia pravæ voluntatis esse dicimus, id in Ecclesia a viris et fœminis magnisque pontificibus originalis passio nuncupatur. »

AUGUSTINUS. Respondet tibi Ambrosius pontifex magnus, hæresiarchæ vestri excellenter ore laudatus, et dicit : Male Eva parturivit, ut partus relinqueret mulieribus hæreditatem ¹, atque unusquisque concupiscentiæ voluptate concretus, et genitalibus visceribus infusus, et coagulatus in sanguine, in pannis involutus, prius subiret delictorum contagium, quam vitalis spiritus munus hauriret. Sananda est itaque, Julianè, humana, Deo miserante, natura : non, te inaniter declamante, tanquam sana laudanda.

IX. JULIANUS. « Hæc ergo Manichæorum scorta dogmatum impurissimorum lenocinantur auribus. »

AUGUSTINUS. Ambrosium, si audes, criminare Manichæum. Attende in quem dicas, quod vis videri tanquam

¹ Ambros. lib. de Sacramento regenerat. seu de Philosophia citatur in lib. II contra Julian. cap. 6.

in me dicere : etsi ullus tibi vel Dei timor, vel humanus pudor est, conticesce. Me oportet cum talibus tua convicia, non solum patienter, verumetiam gratulanter audire; sed tu debes in talibus lacerandis et humana erubescere et divina judicia formidare.

X. JULIANUS. « Hæc in utroque sexu positos inimicos nostros urtica commovit, quæ olim quidem vitio malæ consuetudinis mordax, tamen exhortationum salutarium velut quibusdam curabatur unguentis. »

AUGUSTINUS. Urtica pungente prurit, sed qui libidinem laudat. Si autem propter malam consuetudinem, sicut sapis, clamat homo : « Non quod volo facio bonum, sed » quod nolo malum hoc ago¹ : » certe vel in isto fatemini humanam voluntatem vires bonorum operum perdidisse, cui nisi divinæ gratiæ subveniat adjutorium, quid ei prodest copiosum et ornatum cujuslibet exhortantis eloquium ?

XI. JULIANUS. « At nunc postquam pro medicamine coepit offerri, et delectationi accessit auctoritas, ut consensu penè mundi, membripotens regina mentium, expugnatrix honestatis, et invicta animorum omnium captivatrix turpitudine baccharetur : nobis quanto honestior, tanto durior tuendæ veritatis causa facta est. Quia contra præcipites populos et suis remediis infensos, non multum valet raritas oratione medicantium. Quid igitur? horum-ne intuitu, receptui canere debemus, et contumelias nostras ultum ire silentio, ac de conscientia portu aliorum ridere naufragia? Verum contradicit huic odio, primo benignitas quam generi debemus humano; deinceps spes, fides, quam habemus in Deum, qui extra id quod frequenter desperatas temporum levavit ruinas; constantiam tamen quam usque ad mortis horam exerceri voluit, etiam si

¹ Rom. vii, 19.

nullus inpræsentiarum sequeretur effectus, æterna remuneratione donavit. »

AUGUSTINUS. Quomodo levat Deus ruinas malarum voluntatum, (per quas utique tempora vituperantur, quando recte vituperantur,) nisi bonas voluntates operando in cordibus hominum? Aut si possunt, ipsæ se levant, sicut dementissime sentiendo, magna ruina ruina facti estis. Unde pro vobis ipsum rogamus : atque utinam sic etiam de te, quemadmodum de fratre Turbantio, nos exaudire dignetur.

XII. JULIANUS. « Hac igitur fidei consolatione gaudentes immineamus cœpto operi, et disputationum promissa reddamus : non ambigentes hoc ipsum maximam esse præmii partem, quia in ejus dogmatis arce constitimus, quod cum tam multorum livor, sed plurium error oppugnet; tamen ita supra casus evasit ancipites, ut invincibilis cluat possessione victoriæ.

AUGUSTINUS. Ipse tibi das palmam contra tot antistites Dei, qui ante nos, ea quæ oppugnans, in Ecclesia Christi didicerunt, atque docuerunt, bibentes et ministrantes de fontibus Israël¹. Hoc ergo quod facis, non est victoriæ possessione cluere, sed in odiosæ arrogantiae cloacam deformiter fluere. Cluere quippe, pollere est : quomodo autem potes victoriæ possessione pollere, qui conaris catholica dogmata, antiqua, et invicta polluere?

XIII. JULIANUS. « Nam si, ut et superior sermo patefecit, et secuturus docebit, quidquid ratio est, quidquid eruditio, quidquid justitia, quidquid pietas, quidquid testimoniorum sacròrum, huic quod tuemur dogmati suffragatur : nihil aliud inimici nostri toto adipiscuntur conatu, quam ut doctis quibusque imprudentissimi, sanctis contumacissimi, in Deum profanissimi comprobentur. »

¹ Psal. lxxvii, 27.

AUGUSTINUS. Sed falsa loqueris : nam neque ratio , neque sana eruditio , neque justitia , neque pietas , neque sacra testimonia vestro dogmati suffragantur : imo , hæc omnia , sicut qui recte intelligunt judicant , vestrum dogma subvertunt . Ratio quippe cernit vix ad aliquid veri se posse pervenire tarditate impediēte naturæ : eruditio pœnam laboris habet in eadem tarditate naturæ : justitia clamat non ad se pertinere , ut Adam filii gravi jugo premantur a die exitus de ventre matris suæ , sine ullo merito peccatorum : pietas adversus hoc malum , divinum poscit auxilium : sacra testimonia , ut hoc fiat , humanum admonent animum .

XIV. JULIANUS. « Et quidem quam nihil habeant Traduciani , quod vi qua proteruntur , rationis opponant , ut alia eorum scripta , ita hi contra quos agimus testantur libelli , qui directi ¹ ad militarem virum (quod etiam ipse profiteri potest) aliis magis negotiis quam litteris occupatum , impotentiae contra nos precantur auxilium , ac pro se sursum deorsum plebecularum , aut ruralium , aut theatralium scita commendant , quæ quo sint promulgata consilio , historia nulla commemorat . »

AUGUSTINUS. Non impotentiae contra vos peccamus auxilium : sed pro vobis potius , ut ab ausu sacrilego cohibeamini , christianæ potentiae laudamus officium . Vide sane quemadmodum rurales et theatrales dicas , Cyprianum , et Ambrosium , et tot eruditos in regno Dei scribas socios eorum .

XV. JULIANUS. « Illud tamen nequaquam inficiari possumus , quod plurimum , ut dixi , turbis placeat , luteis amen delicta voluntatis imputare naturæ , et infamatione seminum morum petulantiam vindicare : ut nunquam quis emendare conetur , quod sperat ² in se ipso alterum perpetrare . »

¹ Libri de Nuptiis et Concupisc. — ² Forte sciat.

AUGUSTINUS. Quis tibi dixit , quod alter perpetret peccatum cujusquam ? Quando quidem etiam ille qui dicit , Jam non ego operor illud , sed id quod in me habitat peccatum ¹ : continuo subjiciens : « Scio enim quia non » habitat in me , hoc est , in carne mea , bonum ² ; » ostendit suum esse quidquid illud est : quia et ipsa caro ad eum pertinet , qui ex carne constat et spiritu . Et tamen non vis cum Ambrosio sapere , quod hoc malum , quo caro concupiscit adversus spiritum ³ , prævaricatione primi hominis in naturam verterit . Sed et tu cum dicere soleas in his apostolicis verbis violentiam malæ consuetudinis exprimi , quid est , quod modo dicere voluisti : « Ut nunquam quis emendare conetur , quod scit in se alterum perpetrare ; » cum velis utique se ipsum emendare eum qui dicit : Non ego operor illud : et hoc velis fieri viribus propriæ voluntatis ; cum videas quam sit voluntas ejus infirma qui dicit : Non quod volo ago . Istum saltem quæso permittite divinum poscere auxilium , in quo defecisse cernitis suæ voluntatis arbitrium .

XVI. JULIANUS. Verum imbecillum cæcæ opinionis patrociniū multiplicat peccata , non minuit . Hic igitur miserorum pruritus et sponte ægrescentium , nullum contra ipsam rationem valebit pondus afferre : sed quia nonnullis Scripturarum locis , et maxime apostoli Pauli sermonibus confirmari asserunt naturale peccatum , quorum expositionem in secundum volumen distuli , ejusque reddendæ tempus est ; breviter prius , (ut fiat lector instructior ,) et quæ sint acta , et quæ sint agenda distinguam . Ostensum est ergo , nihil posse per sanctas Scripturas probari , quod justitia non possit tueri : quia si in lege Dei est perfecta forma justitiæ , nihil per eam adversaria ejus , id est , injustitia sinitur virtutis acquirere : ac per hoc ,

¹ Rom. vii , 17. — ² Ibid. 18. — ³ Ambros. lib vii in Luc. cap. xii , v. 52.

quod ratio arguit, non potest auctoritas vindicare. Deinde probatum est, Deum nobis notum esse virtutibus: hujus ergo justitiam ut omnipotentiam confitendam: cujus si admittatur excidium, majestas incipiet tota nutare; quia ita Deus justus est, ut si probaretur justus non esse, convinceretur Deus non esse: conclusumque est, nos Deum æquissimum in Trinitate venerari; et irrefutabiliter apparuit, non posse ab eo peccatum alienum parvulis imputari. »

AUGUSTINUS. Quare non fateris ab omnipotente justo grave jugum super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum, sine ullo peccati merito non potuisse constitui.

XVII. JULIANUS. Sed ut de definitione justitiæ, ita etiam de peccati conditione dissertum est, quod peccatum apparuit nihil esse aliud quam malam voluntatem, cui esset liberum ab eo quod prave appetiverat abstinere. »

AUGUSTINUS. Hoc est omnino peccatum primi hominis, unde in homines mali origo descendit. Ei quippe valde liberum fuit, ab eo quod prave appetiverat abstinere: quia nondum erat vitium, quo caro concupisceret adversus spiritum: nondum dicebat, Non quod volo ago: nondum positus in carne peccati ullum necessarium habebat auxilium de similitudine carnis peccati.

XVIII. JULIANUS. Ac per hoc illustrissimo testimonio perdoctum est, in nascentibus non esse peccatum, quod in his usus voluntatis non poterat inveniri.

AUGUSTINUS. Et unde grave jugum, nisi quia ita non habent voluntatis usum, ut obnoxie tamen habeant originis vinculum.

XIX. JULIANUS. Liberum autem arbitrium negari ab his qui dicunt peccata esse naturalia, lucida est disputatione monstratum. Quod quidem Pœnus, non suo ser-

mone, ne minus ponderis haberet, sed Evangelii testimonio, quasi auctoratius, denegavit; quod nos exponendo Evangelicæ reddidimus dignitati. Apostoli quoque Pauli testimonium laqueis calumniatoris exemimus, et bonorum vasorum figulum Deum nostrum esse omnium conditorem, Propheta teste monstravimus.

AUGUSTINUS. Illic tibi responsum est, et quantum aberraveris a veritate monstratum.

XX. JULIANUS. His igitur maxime actis in primo libro, quorum unum aliquod abunde sufficit ad victoriam veritatis; ex abundantia quidem, superest tamen, ut Magistri gentium, qua » per unum hominem peccatum dixit intrasse in mundum¹, « sententiam disputemus: et definitionibus, quas præmisimus, cum necesse fuerit, adjuvandi; et probaturi nihil rationem fuisse mentitam; sed injustitiæ esse crimen, aliorum studia aliorum ortibus imputare; hocque ipsum quod iniquum est, quamvis nemo hinc dubitare debuerit, tamen Deo displicere, et ab eodem prohiberi, testimoniis legis, vel in hoc libro, vel in sequenti docebimus. Ex quibus necessario conficitur, et nos rectissime defendere, neminem cum peccato nasci, et Deum reos non posse judicare nascentes: ac per hoc, tam integrum esse liberum arbitrium, quam ante voluntatis propriæ usum innoxiam in unoquoque naturam.

AUGUSTINUS. Dic, videamus quod de Apostoli testimonio dicturus es, tam inaniter, quam superiora dixisti.

XXI. JULIANUS. Manichæos autem et pietati et rationi rebelles, qui putent et ante tempus voluntatis esse peccatum, quod rerum natura non sinit; et Deum esse, quem argumentantur injustum; et infamare sanctas paginas, quarum monumentis probari allegant crimen divinitatis: quod cum ex tribus nihil queat ratione monstrari, id est,

¹ Rom. v, 12.

nec sine voluntate peccatum, nec in Deo iniquitas, nec in lege perversitas; soli illi stulti, impudentes et impii demonstrantur. »

AUGUSTINUS. Erubescere : non fuit Ambrosius Manichæus¹, cum diceret, hominem prius subire delictorum contagium, quam vitalis spiritus munus haurire. Sed nec ista delicta, nisi ex voluntate extiterunt, unde originem trahunt : et ideo nec in Deo est iniquitas, qui propter hoc posuit nascentibus grave jugum : nec in lege perversitas, in qua hoc discitur esse verissimum ; quod et ipsi viderentis, nisi vos potius perversos oculos haberetis.

XXII. JULIANUS. Hæreat igitur hoc maxime prudentis animo lectoris, omnibus Scripturis sacris solum illud, quod in honorem Dei catholici sapiunt, contineri, sicut frequentium sententiarum luce illustratur : et sicubi durior elocutio moverit quæstionem, certum quidem esse, non ibi id quod injustum est, loci illius auctorem sapuisse ; secundum id autem debere intelligi, quod et ratio perspicua, et aliorum locorum, in quibus non est ambiguitas, splendor aperuerit. Jam igitur ejus cum quo agimus verba ponamus. Equidem in illo capite dictorum suorum, quod usque ad figulum peccatorum Deum suum adduxerat, contra quod libro superiore confliximus, tenuiter dixit, « Per unum hominem peccatum intrasse in mundum¹ : » non est autem in expositione loci ipsius immoratus. Postquam vero multis verbis contra illa excerpta, quæ ad se confirmat missa, disseruit, pervenit ad aliquem dictorum meorum locum, quem sibi quasi oppugnaturus objecit ; sed nihil secundum id quod fuerat pulsatus referens, ad hanc Apostoli sententiam convolvit, in qua dicit, » per unum hominem peccatum intrasse in mundum ; « et secundum dogma suum, contextum loci ipsius expe-

¹ Ambros. lib. de Philosoph. — ² Rom. v, 12.

nere molitus est : propter quod ego, prætermisissis aliis, ad eam properavi partem, ut quia me promiseram hanc esse quæstionem in secundo volumine soluturum, et fidem promissionis implerem, et argumentatio illius quæ esset ostenderem, ne putarer fecisse fraudem, si illius expositione suppressa, eam quam catholicam fatemur inferrem. »

AUGUSTINUS. Pelagianam illaturus es, non catholicam. Catholica illa est, quæ ostendit justum Deum in tot ac tantis pœnis et cruciatibus parvulorum ; quos in paradiso ullus eorum nulla æquitate sentiret, si natura humana vitiata peccato, et merito damnata non esset.

XXIII. JULIANUS. « Retractans igitur in primo opere meo sententiam ejus, qua dixerat¹ : » Nam sicut peccatum, sive hinc, sive inde trahatur a parvulis, opus est diaboli ; sic homo, sive hinc, sive inde nascatur, opus est Dei : « ita autem a me nunc hic refertur, sicut in meo opere continetur, unde maximam partem fuerat iste furatus. »

AUGUSTINUS. Sic vera disputas, quomodo verum est quod ego illa furatus sum : cum potius ille cujus chartula mihi missa est, quod voluit atque ut voluit, ex opere tuo, arbitrio suo judicioque trsnstulerit.

XXIV. JULIANUS. « Respondi ergo ibi : Tu quidem (pace magisterii tui dixerim) tergiversaris : sed intellige quod ademerit tibi veritas licentiam pervagandi. Ecce enim et nos acquiescimus, quia peccatum opus est malæ voluntatis, vel opus est diaboli : sed per quid hoc peccatum invenitur in parvulo ? Per voluntatem ? at nulla in eo fuit. Per formam corporis ? sed hanc Deus tribuit. Per ingressum animæ ? sed nihil debet semini corporali, quæ nova a Deo conditur. Per nuptias ? sed hæ pertinent ad opus paren-

¹ Vide lib. I de Nuptiis, cap. I.